

การพัฒนา รูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างจิตสาธารณะ สำหรับนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

The Development of Learning Activity Model to Enhance for Public Mind of Prathomsuksa 6 Students

จิตรฐิกานต์ สบายจิตร¹
นิราศ จันทจรจิตร²
ไพบุลย์ บุญไชย³

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมาย เพื่อพัฒนา รูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เสริมสร้างจิตสาธารณะ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ประเมินประสิทธิภาพของรูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เสริมสร้างจิตสาธารณะ นักเรียน และเปรียบเทียบจิตสาธารณะของนักเรียนระหว่างก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้ด้วยรูปแบบการจัด กิจกรรมการเรียนรู้เสริมสร้างจิตสาธารณะ โดยใช้กระบวนการวิจัยและพัฒนา กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้น ประถมศึกษาปีที่ 6 ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 4 จำนวน 40 คน จากโรงเรียน 2 โรงเรียน และเครื่องมือที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูลประกอบด้วย แบบสัมภาษณ์ครูผู้สอนเกี่ยวกับ ข้อมูลพื้นฐานการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้านจิตสาธารณะ คู่มือการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เสริมสร้างจิตสาธารณะ นักเรียน แบบประเมินจิตสาธารณะของนักเรียนโดยผู้สอน จำนวน 15 ข้อ มีค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ 0.64 ถึง 0.85 และมีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.82 แบบประเมินจิตสาธารณะนักเรียนโดยผู้เรียนประเมินตนเอง จำนวน 30 ข้อ มีค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ 0.62 ถึง 0.88 และค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.86 แบบสอบถาม ความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ จำนวน 20 ข้อ มีค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ 0.60 ถึง 0.82 และ ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.84 แบบบันทึกพฤติกรรมกรณีจิตสาธารณะของนักเรียน แบบสัมภาษณ์ ความคิดเห็นของครูในการใช้รูปแบบ และแบบสัมภาษณ์ความคิดเห็นของผู้ปกครองเกี่ยวกับกิจกรรมตาม รูปแบบ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ร้อยละ และทดสอบสมมติฐานด้วย t-test (Dependent Samples) ผลการวิจัยปรากฏ ดังนี้

1. ผลการพัฒนา รูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เสริมสร้างจิตสาธารณะนักเรียนชั้นประถมศึกษา ปีที่ 6 พบว่า รูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ประกอบด้วย 1) หลักการของรูปแบบ 2) วัตถุประสงค์ 3) กระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ 4) บทบาทของครูและบทบาทของนักเรียน 5) การวัดและประเมินผล โดยที่กระบวนการเรียนรู้ ประกอบด้วย 5 ขั้น ได้แก่ 1) การสร้างความตระหนักรู้ในตนเอง 2) การเสริมสร้าง อุดมโนทัศน์ผู้เรียน 3) การกำหนดเป้าหมายและโน้มนำพฤติกรรมที่ต้องการ 4) การกำกับและแสดงพฤติกรรม ที่พึงประสงค์ และ 5) การสะท้อนผลและปรับปรุงการปฏิบัติ

2. ผลการประเมินประสิทธิภาพของรูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างจิตสาธารณะ พบว่า นักเรียนมีความใส่ใจในการปฏิบัติกิจกรรมตามรูปแบบอยู่ในระดับมาก มีพฤติกรรมด้านจิตสาธารณะ

¹ ดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาานวัตกรรมการหลักสูตรและการเรียนรู้ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

² ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

³ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

ผ่านการเขียนรายงานตนเอง ที่แสดงถึงพฤติกรรมการปฏิบัติด้านจิตสาธารณะที่ชัดเจนและสม่ำเสมอ ผลการประเมินจิตสาธารณะของผู้เรียนโดยผู้สอนภายหลังการใช้รูปแบบ พบว่า นักเรียนมีคุณลักษณะด้านจิตสาธารณะโดยรวมในระดับสูง

รวมทั้งผลการสะท้อนความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณภาพและความเหมาะสมของรูปแบบกิจกรรมตามการรับรู้ของครู พบว่ารูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้มีความเหมาะสมสามารถนำไปปฏิบัติให้บรรลุผลได้ส่วนผลการสะท้อนความคิดเห็นของผู้ปกครองที่มีต่อการปฏิบัติกิจกรรมตามรูปแบบพบว่า กิจกรรมการเรียนรู้ในรูปแบบมีความเหมาะสม สามารถส่งเสริมให้นักเรียนมีจิตสาธารณะเพิ่มขึ้นได้ในระดับมาก

3. นักเรียนที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เสริมสร้างจิตสาธารณะด้วยรูปแบบ มีจิตสาธารณะทั้งโดยรวมและรายด้านหลังเรียนเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

คำสำคัญ : รูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เสริมสร้างจิตสาธารณะของนักเรียน, จิตสาธารณะ, คู่มือการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เสริมสร้างจิตสาธารณะ, กระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

ABSTRACT

This study purposes were : to develop the learning management model to enhance public mind for Prathomsuksa 6 students; to evaluate the effectiveness of that learning management model to enhance public mind for students, and to compare the public mind of those students between before and after providing of activities with learning management model. This research was conducted by using methodology of the research and development approach. The samples for this study consisted of 40 students from schools under the Office of Ubonratchathani Primary Educational Area 4, in the academic year of 2013. The instruments were used in gathering data were : a teacher's interviewing form for investigating of current state of problems and needs for providing learning activities to promote the students' public mind; the handbook for learning management to enhance public mind accompany with model; the teacher's assessing form of the students public mind, composed of 15 items with discriminating power ranging 0.64–0.85 and a reliability of 0.82 ; the self-assessing form of student's public mind, composed of 30 items with discriminating power ranging 0.62 – 0.88 and a reliability of 0.62 ; a 20 item-scale of questionnaire for investigating of the students opinions about learning activities under that model, with discriminating power ranging 0.60 – 0.82 and a reliability of 0.84 ; the recording form of students' behaviors those revealed for the public mind; the teacher's interviewing form for gathering opinions about using learning management model, and the parent's interviewing form for asking about managing activities to support the students' public mind. The statistics were used in data analysis consisted of mean, standard deviation, percentage and t-test (Dependent Samples).

The results of the study were as follows :

1. The results of developing for learning management model to enhance the student's public mind found that, the components of learning management model were comprised of; 1) the principles of model, 2) the model's objectives, 3) the activities of

learning process, 4) the roles for teachers and students, and 5) activities for assessment. Whereas, the process of learning activity comprised of 5 stages thus were : 1) engagement of self-awareness, 2) encouraging of self-concept, 3) providing of purpose and desired behavior, 4) supporting for self-regulation and performing, 5) reflecting and improving of performances.

2. The result of effectiveness evaluation for learning management model, were found that the students obtained in performing activities corresponded to that model at a high level. According to the reporting themselves for obtaining the public mind with clearly and continuously. For the result of assessment students public mind based on their teachers found that those students had public mind in overall at a high level, and the result of teacher's opinions in qualities and appropriateness of learning model, were appropriate and successful in implementing. Whereas, the reflection for learning management of the parents perception found that it was appropriate and could enhance the students' public mind at a high level.

3. The participant students who learned based on learning management model, showed higher public mind after providing of learning activities than before learning, for overall and in each aspect of public mind at the .05 level of significance.

Keyword : Learning Management Model to Enhance the Public Mind, Students' public mind, Handbook for Learning Management Model to Enhance Public mind, Process of Learning Management

บทนำ

เป้าหมายสำคัญในการพัฒนาผู้เรียนตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ได้กำหนดกรอบคุณลักษณะผู้เรียนด้านการมีจิตสาธารณะ (สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา. 2553 : 3) สอดคล้องกับค่านิยมหลักของคนไทย ตามนโยบายของภาครัฐและความต้องการของสังคม ได้แก่ การมีความซื่อสัตย์ เสียสละ อดทน มีระเบียบ วินัย เคารพกฎหมาย มีสติรู้ตัว คำนึงถึงผลประโยชน์ของส่วนรวมมากกว่าประโยชน์ตนเอง จากการสัมภาษณ์ครูผู้สอนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 4 จำนวน 23 คน ในปีการศึกษา 2556 พบว่า คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ด้านการมีจิตสาธารณะ ยังมีพฤติกรรมการปฏิบัติที่ไม่เหมาะสมยังไม่พร้อมและเต็มใจที่จะดูแล ให้ความสำคัญกับสมบัติส่วนรวมหรือโรงเรียน รวมทั้งใส่ใจรับผิดชอบที่ได้รับมอบหมาย จึงควรได้รับการส่งเสริมคุณลักษณะการมีจิตสาธารณะนักเรียนเพิ่มขึ้นจากความสำคัญของจิตสาธารณะที่เป็นคุณลักษณะพึงประสงค์ที่มีผลต่อการอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างมีคุณค่า และจากสภาพปัจจุบันปัญหาด้านจิตสาธารณะของนักเรียนที่ยังต้องการได้รับการพัฒนา ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาแนวทางการเสริมสร้างจิตสาธารณะให้แก่นักเรียน จากการศึกษาแนวคิด หลักการและเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง พบว่าการปลูกฝังพฤติกรรมที่พึงประสงค์มีหลายแนวทาง ซึ่ง Kalish (1981 : 43) อธิบายว่า วิธีที่เป็นระบบและสามารถนำมาใช้สนับสนุนเพื่อเสริมสร้างพฤติกรรมได้อย่างมีประสิทธิภาพ คือ วิธีการปรับพฤติกรรม (Behavior Modification) ซึ่งเป็นแนวคิดหลักการของกลุ่มพฤติกรรมนิยมสำหรับนำมาปรับเปลี่ยน หรือพัฒนาพฤติกรรมโดยใช้วิธีการควบคุมจากภายนอก (External Control) ด้วยทฤษฎีการเรียนรู้แบบวางเงื่อนไข ที่ใช้ควบคุม

สภาพแวดล้อมได้ เช่น การเสริมแรง แต่ยังมีข้อจำกัดของการควบคุมจากภายนอก (สมโภชน์ เอี่ยมสุภาษิต. 2550: 87) และจากผลการศึกษาของ Ayllon and Azrin (1965: 67) ที่พบว่า การเสริมแรงจะส่งผลให้มีพฤติกรรมเป้าหมายเพิ่มขึ้น ดังนั้น วิธีการที่มีประสิทธิภาพในการเพิ่มพฤติกรรมเป้าหมาย คือ การควบคุมจากภายใน (Internal Control) และหากต้องการพัฒนาพฤติกรรม อาจเลือกวิธีการปรับเปลี่ยนความรู้สึกหรือกระบวนการทางปัญญา (Cognition) เพื่อให้ส่งผลต่อการปรับเปลี่ยนพฤติกรรม ซึ่ง Kazdin (1978 : 88) ได้เสนอหลักการแนวคิดพื้นฐานในการปรับพฤติกรรมทางปัญญาไว้ว่า เป็นกระบวนการปรับ ความคิด การตั้งข้อสันนิษฐานให้ส่งผลไปสู่การเปลี่ยนพฤติกรรมภายนอก ดังนั้น การออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้เสริมสร้างจิตสาธารณะของผู้เรียนครั้งนี้ ผู้วิจัยจึงมุ่งเน้นที่จะให้นักเรียนได้รับกิจกรรมผ่านกระบวนการทางปัญญา จึงได้นำแนวคิดเมตาคognition) ซึ่งเป็นการควบคุมและประเมินความคิดของตนให้สามารถควบคุมกำกับกระบวนการทางปัญญา หรือการคิดที่ช่วยให้เกิดความตระหนักในงาน และสามารถใช้ยุทธวิธีทำงานจนสำเร็จ (ทิตนา ขम्मณี และคณะ. 2544 : 155) นอกจากนี้ ผู้วิจัยยังได้นำแนวคิดเกี่ยวกับการเรียนรู้จากการสังเกตตามแนวคิด Bandura (1986 : 57) ที่เชื่อว่า พฤติกรรม ของบุคคลเกิดจากการเรียนรู้ผ่านการสังเกตตัวแบบให้ส่งผลต่อพฤติกรรมที่ปรากฏภายนอก ขณะที่แนวคิดด้านอัตมโนทัศน์บุคคลที่ Rogers (1951 : 134-136) ได้อธิบายว่า อัตมโนทัศน์เป็นการรับรู้ตนเองหรือเป็นความรู้สึกเกี่ยวกับตน ในด้านความสามารถทั้งด้านบวกหรือลบ ที่เกิดจากประสบการณ์ผ่านสิ่งแวดล้อมและการเรียนรู้ที่ครูจะต้องเข้าใจ จึงเป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมปฏิบัติ และแนวคิดเกี่ยวกับการกำกับตนเอง (Self Regulation) ซึ่ง Bandura (1986: 332) เห็นว่า อัตมโนทัศน์เป็นเงื่อนไขความสามารถพื้นฐาน ที่มุ่งเน้นควบคุมตนเองจากภายใน โดยการควบคุมความคิดความรู้สึก แรงจูงใจการกระทำการออกแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างจิตสาธารณะครั้งนี้ ผู้วิจัยได้มุ่งให้นักเรียนตระหนักถึงความสำคัญของการมีอัตมโนทัศน์ด้านบวก คิดเพื่อวางแผนในการปฏิบัติด้วยตนเอง และกำกับตนเองเพื่อปฏิบัติ รวมทั้งการประเมินและสะท้อนผลการปฏิบัติ

จากเหตุผลดังกล่าว ผู้วิจัยจึงมีความสนใจพัฒนารูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างจิตสาธารณะสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยใช้กระบวนการวิจัยและพัฒนา เนื่องจากจิตสาธารณะเป็นองค์ประกอบหนึ่งที่สำคัญและได้ระบุไว้ในกรอบคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของหลักสูตร สามารถช่วยเสริมสร้างสภาพทางสังคมให้น่าอยู่ เป็นผู้มีบุคลิกภาพที่มีคุณค่าและสร้างความภูมิใจให้กับตนเอง ซึ่งคาดว่าผลการวิจัยและพัฒนาจะได้รูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่สามารถเสริมสร้างจิตสาธารณะผู้เรียน และช่วยเหลือผู้อื่น สังคมส่วนรวม ตามกรอบจุดหมายของหลักสูตรที่มีประสิทธิภาพ

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อพัฒนารูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เสริมสร้างจิตสาธารณะนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6
2. เพื่อประเมินประสิทธิภาพของรูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เสริมสร้างจิตสาธารณะนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6
3. เพื่อเปรียบเทียบจิตสาธารณะนักเรียน ระหว่างก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้ด้วยรูปแบบการจัดกิจกรรม การเรียนรู้เสริมสร้างจิตสาธารณะ

วิธีการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้ใช้กระบวนการวิจัยและพัฒนา (Research and Development) โดยดำเนินการวิจัยในแต่ละระยะ ดังนี้

ระยะที่ 1 การศึกษาข้อมูลพื้นฐานที่เกี่ยวข้อง และการพัฒนารูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ การตรวจสอบคุณภาพและความเหมาะสมของรูปแบบ และการทดลองใช้

ระยะที่ 2 การประเมินประสิทธิภาพของรูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เสริมสร้างจิตสำนึกของนักเรียน

ประชากร กลุ่มเป้าหมายและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ได้แก่ ครูผู้สอนและนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 4 ปีการศึกษา 2556 จำนวน 148 คน และนักเรียนในโรงเรียน 148 โรงเรียน จาก 4 อำเภอ จำนวน 2,267 คน

กลุ่มเป้าหมาย สำหรับให้ข้อมูลสัมภาษณ์ ได้แก่ ครูผู้สอนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 23 คน ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง จากกลุ่มครูที่รับผิดชอบกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนในโรงเรียนที่มีบริบทแตกต่างกัน

กลุ่มตัวอย่าง ในการทดลองใช้รูปแบบ ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านสว่าง อำเภอสว่างวีระวงศ์ จำนวน 30 คน และกลุ่มตัวอย่างในการประเมินประสิทธิภาพของรูปแบบ ได้แก่ นักเรียนโรงเรียนบ้านหนองบัว อำเภอสำโรง จำนวน 18 คน และโรงเรียนบ้านแพง อำเภอสว่างวีระวงศ์ จำนวน 22 คน ซึ่งได้มา โดยการสุ่มแบบกลุ่มจากหน่วยอำเภอ ได้จำนวน 2 อำเภอ และสุ่มจากหน่วยโรงเรียนได้ 2 โรงเรียน ดังกล่าว

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ 1) แบบสัมภาษณ์ข้อมูลพื้นฐาน 2) คู่มือการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เพื่อเสริมสร้างจิตสำนึกของนักเรียน 3) แบบประเมินจิตสำนึกของนักเรียน โดยผู้สอนเป็นผู้ประเมิน 4) แบบประเมินจิตสำนึกของนักเรียน โดยนักเรียนประเมินตนเอง 5) แบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ 6) แบบบันทึกการปฏิบัติด้านจิตสำนึก โดยผู้เรียนบันทึกและครูสังเกต 7) แบบสัมภาษณ์ความคิดเห็นของครูต่อการใช้รูปแบบ และ 8) แบบสัมภาษณ์ความคิดเห็นผู้ปกครองที่มีต่อกิจกรรมการเรียนรู้ตามรูปแบบ

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

1. วิเคราะห์ผลการพัฒนารูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เสริมสร้างจิตสำนึกของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

2. วิเคราะห์ผลการประเมินรูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เสริมสร้างจิตสำนึกได้แก่ 1) วิเคราะห์ความคิดเห็นของนักเรียนที่เข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้ตามรูปแบบ 2) วิเคราะห์ผลการบันทึกการพฤติกรรมด้านจิตสำนึกของนักเรียนจากรายงานตนเอง 3) วิเคราะห์ผลการประเมินพฤติกรรมจิตสำนึกก่อน-หลังกิจกรรม โดยผู้สอน 4) วิเคราะห์ผลการสังเกตพฤติกรรมจิตสำนึกของผู้เรียน โดยครูบันทึก 5) วิเคราะห์ความคิดเห็นของครูในการใช้รูปแบบ 6) การวิเคราะห์ความคิดเห็นผู้ปกครองเกี่ยวกับกิจกรรมตามรูปแบบ

3. การวิเคราะห์และเปรียบเทียบจิตสาธาณณ์นักเรียนก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้ตามรูปแบบ ทั้งโดยรวมและรายด้านที่ทดสอบด้วย t-test (Dependent Samples)

ผลการวิจัย

1. การพัฒนารูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างจิตสาธาณณ์นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีผลสรุปดังนี้

องค์ประกอบของรูปแบบมี 5 องค์ประกอบ ได้แก่

1) หลักการของรูปแบบประกอบด้วย 1.1) จิตสาธาณณ์สามารถพัฒนาให้เกิดขึ้นได้ 1.2) การตระหนักรู้ตนเองช่วยให้รับรู้จุดเด่นจุดด้อยของตน เป็นแนวทางการปรับปรุงตนด้านบวก 1.3) อัตมโนทัศน์มีผลต่อพฤติกรรม 1.4) กระบวนการทางปัญญามีผลต่อพฤติกรรม 1.5) การระบุเป้าหมายการปฏิบัติและกำกับตนเอง 1.6) ผู้เรียนมีแรงจูงใจพัฒนาตนเอง 1.7) แนวคิดเมตาคognition เป็นความสามารถในการควบคุม การคิดและประเมินการคิดของตน

2) วัตถุประสงค์ของรูปแบบเพื่อเสริมสร้างจิตสาธาณณ์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

3) กระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ประกอบด้วย 5 ขั้นตอน ได้แก่ 1) การสร้างความตระหนักรู้ในตนเอง (Self-Awareness Engaging) 2) การเสริมสร้างอัตมโนทัศน์ผู้เรียน (Self Concept Performing) 3) การกำหนดเป้าหมายและโน้มนำพฤติกรรมที่ต้องการ (Providing Purposes and Desired Behavior) 4) การกำกับและแสดงพฤติกรรมที่พึงประสงค์ (Regulating and Exposing for Desired Behaviors) และ 5) การสะท้อนผลและปรับปรุง (Reflecting and Improving)

4) บทบาทของครูและนักเรียน ได้แก่ ผู้สอนกำหนดพฤติกรรมจิตสาธาณณ์ที่ต้องการพัฒนากับผู้เรียน ผ่านการเตรียมสื่อ ดำเนินกิจกรรม สังเกตพฤติกรรมปฏิบัติ สรุปทบทวน สะท้อนผลการปฏิบัติ บทบาทนักเรียนจะศึกษาใบกิจกรรมระหว่างเรียน วางแผนปฏิบัติงาน กำกับตนเองในการปฏิบัติให้สำเร็จ บันทึกผลการปฏิบัติ สรุปและ สะท้อนผลปฏิบัติ

5) การวัดและประเมินผลโดยการสังเกตพฤติกรรมทั้งในและนอกชั้นเรียนการสรุป สะท้อนผล การปฏิบัติกิจกรรมจากครู และสังเกตพฤติกรรมจิตสาธาณณ์นักเรียน

2. ผลการประเมินประสิทธิภาพรูปแบบการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างจิตสาธาณณ์นักเรียน ปรากฏดังนี้

1) ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นของนักเรียนที่เข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้ตามรูปแบบ เห็นว่า กิจกรรมการเรียนรู้มีคุณค่าและน่าสนใจในระดับมากที่สุด มีคะแนนเฉลี่ย 4.57

2) ผลการบันทึกพฤติกรรมมีการมีจิตสาธาณณ์ของผู้เรียน พบว่าได้เขียนรายงานตนเองเกี่ยวกับ

1) ประสบการณ์และสิ่งที่ได้เรียนรู้ 2) ความรู้สึกจากการร่วมกิจกรรม และ 3) การปฏิบัติด้านจิตสาธาณณ์ของผู้เรียนตามองค์ประกอบทั้ง 2 ด้าน โดยในช่วงระยะ 5 สัปดาห์สุดท้าย พบว่า 1) ผู้เรียนได้ปฏิบัติกิจกรรมและ แสดงความเห็น ร่วมกันวางแผนและปฏิบัติกิจกรรมในชุมชน 2) ผู้เรียนพอใจและเต็มใจในการเข้าร่วมกิจกรรม ที่ต่อเนื่องมากขึ้น 3) ผู้เรียนเกือบทั้งหมด มีพฤติกรรมด้านจิตสาธาณณ์ ทั้งด้านการช่วยเหลือคนอื่น และการเข้าร่วมกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อโรงเรียน ชุมชน และสังคมชัดเจนมากขึ้น

3) ผลการประเมินพฤติกรรมด้านจิตสาธาณณ์ของนักเรียนก่อน-หลังการใช้รูปแบบโดยครูผู้สอน เป็นผู้ประเมิน พบว่า นักเรียนมีพฤติกรรมจิตสาธาณณ์ โดยรวมก่อนการจัดกิจกรรมในระดับปานกลางมี ค่าเฉลี่ย 2.18 และหลังการจัดกิจกรรมมีระดับสูง มีค่าเฉลี่ย 3.19

4) ผลการสังเกตการปฏิบัติและพฤติกรรมการณ์จิตสาธารณะของผู้เรียน โดยครูบันทึกว่า นักเรียนได้รับการพัฒนาจิตสาธารณะตามรูปแบบ กลุ่มที่มีจิตสาธารณะระดับต่ำ และปานกลาง แสดงพฤติกรรมจิตสาธารณะเพิ่มขึ้น และผู้ที่มีจิตสาธารณะสูงได้แสดงพฤติกรรมด้านจิตสาธารณะคงที่ อีกทั้งมีความพอใจและเต็มใจร่วมกิจกรรมแต่ละครั้งมากขึ้น

5) ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นของครูผู้ร่วมวิจัยที่ใช้รูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เห็นว่ารูปแบบสามารถนำไปจัดกิจกรรมการเรียนรู้ได้ผลทุกโอกาส รูปแบบมีขั้นกิจกรรมที่ชัดเจน เป็นกิจกรรมที่ผู้เรียนเข้าใจสามารถปฏิบัติตามได้ ผู้เรียนกระตือรือร้น สนใจ เต็มใจปฏิบัติกิจกรรม รูปแบบส่งเสริมให้ผู้เรียนมีจิตสาธารณะ และกล้าแสดงออกมากขึ้น

6) ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นของผู้ปกครองเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมตามรูปแบบหลังการใช้ พบว่า 1) กิจกรรมมีความน่าสนใจ สนับสนุนให้เรียนรู้จากประสบการณ์ตรง และเอื้อให้มีความรักท้องถิ่นของตน 2) นักเรียนมีแนวโน้มพฤติกรรมดีขึ้น รับผิดชอบต่อตนเองเพิ่มขึ้น 3) ผู้ปกครองพอใจที่ได้มีส่วนร่วมในกิจกรรม ยินดีที่โรงเรียนเห็นความสำคัญพร้อมให้การสนับสนุนกิจกรรมดังกล่าวต่อไปอีก

ตอนที่ 3 ผลการเปรียบเทียบคะแนนจิตสาธารณะของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ทั้งโดยรวมและรายด้าน ปรากฏดังนี้

ผลการประเมินจิตสาธารณะของนักเรียนก่อน-หลังการจัดกิจกรรมตามรูปแบบ จากการประเมินตนเองของผู้เรียน โดยรวมและรายด้าน พบว่า 1) นักเรียนมีจิตสาธารณะโดยรวมทั้งสองด้าน ก่อนและหลังการใช้รูปแบบ ได้คะแนนเฉลี่ย 2.18 และ 3.19 ซึ่งอยู่ในระดับปานกลางและสูงตามลำดับ 2) นักเรียนมีจิตสาธารณะด้านการช่วยเหลือผู้อื่น เพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 3) นักเรียนมีคะแนนจิตสาธารณะ ด้านการเข้าร่วมกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อโรงเรียน ชุมชน และสังคม เพิ่มขึ้นจากก่อนได้รับการจัดกิจกรรม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

อภิปรายผลการวิจัย

ข้อค้นพบจากการวิจัยพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้เสริมสร้างจิตสาธารณะของนักเรียน มีประเด็นอภิปรายผลดังนี้

1. ผลการพัฒนาแบบการจัดการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างจิตสาธารณะของนักเรียน ที่พบว่า นักเรียนยังมีพฤติกรรมและแสดงออกด้านจิตสาธารณะอยู่ในระดับที่ต้องการพัฒนาเพิ่มขึ้น ผ่านกระบวนการตามกรอบการวิจัยและพัฒนา ที่มีองค์ประกอบ 5 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) หลักการของรูปแบบ 2) วัตถุประสงค์ 3) กระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ 4) บทบาทของครู บทบาทของนักเรียน 5) การวัดและประเมินผล โดยมีกระบวนการจัดกิจกรรมตามรูปแบบ ประกอบกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน 5 ขั้น ได้แก่ 1) การสร้างความตระหนักรู้ในตนเอง 2) การเสริมสร้างอัตมโนทัศน์ผู้เรียน 3) การกำหนดเป้าหมายและโน้มนำพฤติกรรมที่ต้องการ 4) การกำกับและแสดงพฤติกรรมที่พึงประสงค์ และ 5) การสะท้อนผลและปรับปรุง โดยนำแนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องมาใช้นับสนุนการพัฒนาแบบการจัดการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ได้แก่ แนวคิดการปรับพฤติกรรมทางปัญญา การพัฒนาอัตมโนทัศน์ แนวคิดเมตาคognition และแนวคิดการกำกับตนเอง

การที่ผลการวิจัยปรากฏเช่นนี้อาจเนื่องมาจากองค์ประกอบโครงสร้างรูปแบบการจัดการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ มีความเป็นระบบส่งผลต่อประสิทธิภาพ ซึ่งได้ออกแบบกระบวนการเรียนรู้ ผ่านกรอบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ได้รับการยอมรับ ตามแนวทางการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ของ Joyce et al. (2011 : 2) ที่เสนอกรอบความคิดของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ไว้ว่า รูปแบบการจัดการเรียนรู้จะใช้ประโยชน์ เพื่อตรวจสอบคุณภาพการเรียนรู้ และการพิจารณากรอบวิธีการสร้างเงื่อนไขการเรียนรู้ของผู้เรียน ที่บ่งชี้คุณภาพ

การจัดการเรียนรู้ให้ส่งผลต่อศักยภาพการเรียนรู้ ด้านจิตสาธารณะของผู้เรียน ส่วนการนำความรู้และแนวคิด ทฤษฎี ที่คาดว่าจะสนับสนุนการพัฒนาจิตสาธารณะให้ประสบผลสำเร็จนั้น จะประกอบด้วย แนวคิดการปรับ พฤติกรรมโดยใช้วิธีการควบคุมจากภายในและเป็นกระบวนการปรับพฤติกรรมทางปัญญา ที่นำไปสู่การเปลี่ยน วิธีคิด ความเชื่อ เจตคติ การรับรู้ความหมายที่ส่งผลต่อการปรับเปลี่ยนการปฏิบัติ (H. Kazdin. 1978 : 88) ซึ่ง แนวคิดด้าน เมตาคอกนิชัน จะเป็นความสามารถของบุคคล ที่ส่งผลต่อการพัฒนาเพื่อควบคุมกำกับด้าน กระบวนการทางปัญญา หรือการคิดด้วยความตระหนัก สามารถใช้กลวิธีปฏิบัติงานจนสำเร็จ (ทิสนา แชมมณี และคณะ. 2544 : 155) นอกจากนี้ ผู้วิจัยยังได้นำแนวคิดเกี่ยวกับการเรียนรู้จากการสังเกตตัวแบบตามแนวคิด ของ Bandura (1986) ที่เชื่อว่า อัตมโนทัศน์ (Self-Concept) เป็นคุณลักษณะสำคัญของนักเรียนที่จะต้อง เข้าใจตน เพื่อเป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อการปฏิบัติของตน (Roger. 1951: 134) และแนวคิดเกี่ยวกับการกำกับตนเอง (Self Regulation) ของ Bandura (1986 : 332) ที่เชื่อว่าผู้เรียนจะเพิ่มพูนความสามารถของตน(Self-Efficacy) เมื่อมีโอกาสได้รับหรือเสริมสร้างประสบการณ์ที่เอื้อต่อความโดดเด่นหรือความเป็นเลิศของตน หรือการใช้ ความเก่งในการแสดงออก การใช้เงื่อนไขการเรียนรู้ผ่านการสังเกตการปฏิบัติของผู้อื่น เพื่อปรับมาใช้ให้เหมาะ กับตนหรือสิ่งที่ตนกระทำได้ มีการเรียนรู้ในเงื่อนไขการปฏิบัติผ่านบทเรียน และใช้กิจกรรมสะท้อนผล หรือ ข้อมูลย้อนกลับ ที่มีความรู้สึกเต็มใจหรือผ่อนคลาย นอกจากนี้ ยังมีปัจจัยสำคัญที่ส่งผลให้ผู้เรียนมีจิตสาธารณะ เพิ่มขึ้นในด้านบวก ได้แก่ การมีความสามารถในการกำกับตน ที่เป็นเงื่อนไขสำคัญในการควบคุมตน เพื่อ ปฏิบัติสิ่งนั้นให้บรรลุผลด้วยความมุ่งมั่นตั้งใจ ให้สอดคล้องกับเป้าหมายการปฏิบัติ มีการสะท้อนกลับ รวมทั้ง การระบุเงื่อนไขการปฏิบัติที่เหมาะสม (Bloom, Fischer & Orme. 2009 : 240) นอกจากนี้ การมองเห็น คุณค่าของตน (Self-Worth) เป็นการประเมินตนตามเงื่อนไขที่คล้ายกับการตระหนักในคุณค่าของตน หรือการ ยอมรับนับถือตน (Self-Respect) ตามกรอบทฤษฎีด้านคุณค่าของตนเอง (Self-Worth Theory) ที่ Covington (1992 ; cited in Dembo & Seli, 2013 : 55) ได้อธิบายแนวคิดดังกล่าวว่า ผู้เรียนแต่ละคนจะ เรียนรู้ภายใต้เงื่อนไขของสังคม เพื่อช่วยเสริมสร้างคุณค่าตน เมื่อได้ปฏิบัติทำงานให้ประสบผลสำเร็จ ซึ่ง ความสำเร็จของการกระทำจะช่วยเพิ่มพูนความรู้สึกด้านคุณค่า ส่งผลต่อความสามารถด้านที่ยังขาดหรือ บกพร่องอยู่ให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น เมื่อคุณค่าของตนจะเกิดจากความสัมพันธ์ระหว่างความสามารถและผลการ ปฏิบัติ อีกทั้ง Zimmerman (2000; cited in Jakubowski. 2002 : 1) เห็นว่า ผู้เรียนจะมีความรับผิดชอบ เพิ่มขึ้น ก็ต่อเมื่อบุคคลนั้นมีความสำเร็จในประสบการณ์ที่ผ่านมา ได้แก่มีความตั้งใจที่จะเข้าเรียนในชั้น รู้ วิธีการเรียนและเวลาเรียนของตนที่เหมาะสม การจัดลำดับความสำคัญของงานที่ได้รับมอบหมายและเลือก กิจกรรมทางสังคมที่สนใจเข้าร่วมปฏิบัติ ซึ่งมีผลการวิจัยจำนวนมากพบว่าบุคคลที่สามารถกำกับตนเองในการ เรียนได้จะประสบผลสำเร็จในการเรียนแต่ละด้านที่มีประสิทธิภาพ ทั้งนี้เนื่องจากการกำกับตนเองเป็นการนำ ตนเพื่อสร้างสรรค์การคิด ความรู้สึกและปฏิบัติตามแผนที่กำหนด รวมทั้งมีการปรับเปลี่ยนอย่างเป็นระบบ เพื่อ ช่วยให้เกิดบรรลุเป้าหมายที่วางไว้ ขณะที่ ผู้ประสบผลสำเร็จในการกำกับตนเองในการเรียนรู้นั้น จะต้องพัฒนา ทักษะกระบวนการของตน ให้ครอบคลุมเงื่อนไข การตั้งใจ การจัด ระบบระเบียบ การจัดการ กำกับตรวจสอบ การควบคุมอารมณ์ การเลือกกลวิธีการเรียนที่เหมาะสมสำหรับตน (Weinstein & Van Mater Stone, 1993 ; cited in Jakubowski. 2002 : 3)

อีกทั้งยังเชื่อว่า เมตาคอกนิชันนั้นเป็นคุณลักษณะความสามารถการคิดขั้นสูงที่เชื่อมโยงกับ เงื่อนไขการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพได้แก่ ทักษะสำคัญสำหรับใช้ควบคุมกำกับความคิด และการเรียนรู้ของ ผู้เรียน 3 ประการได้แก่ การวางแผน การกำกับตรวจสอบและการประเมินผล ซึ่งการวางแผนจะเกี่ยวข้องกับการ บรรยายภาระงาน และเวลาที่ใช้ในการปฏิบัติ รวมทั้งจะต้องปฏิบัติด้วยกลวิธีที่ช่วยให้ผู้เรียนประสบ ผลสำเร็จ ส่วนการกำกับติดตามการปฏิบัติเป็นความตระหนักรู้ในวิธีการทำงานของตน ว่ากำลังทำด้วยวิธีการ

โต และประเมินผลเพื่อการตัดสินใจเห็นด้านกระบวนการ และผลงานที่ปรากฏจากการคิด การเรียนรู้ และปฏิบัติ (Woolfolk. 2010 : 300) นอกจากนี้ Metacognition ยังเป็นปัจจัยสำคัญที่จะต้องนำมาพิจารณาสร้างความเข้าใจเพื่อระบุวิธีการปรับปรุงการเรียนรู้ของผู้เรียน เนื่องจากเป็นแนวคิดการสร้างความเข้าใจในการเรียนรู้ที่ดี หรือการปรับสถานการณ์การเรียนรู้ที่มีปัญหา ให้สำเร็จและมีประสิทธิภาพมากขึ้น โดยใช้การประเมินตนเองด้านกลวิธีการเรียนรู้ ที่นำไปสู่ความสำเร็จของตน เพราะจะเป็นผู้นำตนเองเพื่อการเรียนรู้ในทุกสถานการณ์และบริบทของการเรียน รวมทั้งจะใช้ปฏิบัติผ่านสถานการณ์การคิดและการแก้ปัญหา (Sternberg. 1985; cited in Hartman. 2002 : 34) อีกทั้ง Flavell (1987 ; cited in Jonassen. 2011 : 340) เห็นว่าเมตาคognition เป็นกลวิธีการเรียนรู้ของผู้เรียน เพื่อช่วยสนับสนุนให้รับรู้วิธีการเรียนรู้ของตน สามารถเข้าใจในระยะเวลาการจดจำ ความเข้าใจขั้นสูง การควบคุมกำกับตนเองและการนำตนเองในการเรียนรู้ และการกำกับตนเองในการเรียนรู้ (Self-Regulated Learning) ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ Flavell (1979 : 906 - 907), O,Neil & Abedi (1996 : 234) และ Beyer (1997 : 99) ที่อธิบายว่าเมตาคognition เป็นความสามารถทางสมองของบุคคล เพื่อรับรู้ถึงกระบวนการคิดและสิ่งต่างๆ ที่เกิดจากการคิด สามารถควบคุมและจัดระเบียบความคิดของตนให้มีการเรียนรู้อย่างมีคุณค่า รวมทั้งกระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เพื่อเสริมสร้างจิตสาธารณะผู้เรียนครั้งนี้ ได้ออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับแนวคิดของ Combs & Snygg (1959 : 171-172) เชื่อมโยงกับอัตมโนทัศน์ผู้เรียน ซึ่งเป็นการคิดและการรับรู้ความสามารถของตน โดยเชื่อว่า บุคคลที่มีความเข้าใจตนเองจะพยายามนำตนก้าวไปสู่ความสำเร็จได้ จากเงื่อนไขและปัจจัยดังกล่าว จึงส่งผลให้การออกแบบการจัดองค์ประกอบของรูปแบบกิจกรรมการเรียนรู้ เพื่อเสริมสร้างจิตสาธารณะของนักเรียน บรรลุวัตถุประสงค์ตามที่ปรากฏในผลการวิจัยครั้งนี้

2. ผลการประเมินประสิทธิผลของรูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เสริมสร้างจิตสาธารณะของนักเรียน ปรากฏผลดังนี้

2.1 นักเรียนที่เข้าร่วมการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ มีความสนใจและเห็นคุณค่าเกี่ยวกับกิจกรรมการเรียนรู้ที่ปรากฏในรูปแบบรวมทั้งด้านผลที่เกิดกับนักเรียน

2.2 ครูผู้ร่วมวิจัยที่ใช้รูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เห็นว่า สามารถนำรูปแบบไปใช้จัดกิจกรรมการเรียนรู้ได้ในทุกโอกาส และรูปแบบมีความชัดเจน มีขั้นตอนการจัดกิจกรรมเหมาะสมกับผู้เรียน และบริบทการเรียนรู้ อีกทั้ง ครูผู้ร่วมวิจัยสังเกตว่า ผู้เรียนมีพฤติกรรมเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดี ตามวัตถุประสงค์รูปแบบ

2.3 ผู้ปกครองที่เกี่ยวข้องกับการจัดกิจกรรมตามรูปแบบ เห็นว่ากิจกรรมที่จัดให้นักเรียนนำไปปฏิบัติที่ชุมชนนั้น ส่งผลให้นักเรียนมีส่วนร่วมปฏิบัติ ตามบริบทของชุมชน ให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในฐานะเป็นแหล่งเรียนรู้ ให้คำแนะนำแก่ผู้เรียน รวมทั้งมีส่วนร่วมในการสะท้อนผลการปฏิบัติกิจกรรมนักเรียน ผู้ปกครองส่วนใหญ่ เห็นว่าผู้เรียนปรับเปลี่ยนพฤติกรรมไปในทางที่ดี รู้จักช่วยเหลืองานบ้านและส่วนรวมมากขึ้น และผู้ปกครองพอใจที่ได้มีส่วนร่วมในกิจกรรมที่โรงเรียนจัดขึ้น และภูมิใจที่ได้มีส่วนเกี่ยวข้องในความสำเร็จดังกล่าว

การที่ผลการวิจัยปรากฏผลเช่นนี้ อาจเนื่องมาจากบริบทของสถานการณ์การปฏิบัติกิจกรรม และพฤติกรรมแสดงออกของนักเรียน เป็นการเปิดโอกาสและสนับสนุนให้ผู้เรียนใช้ความสามารถหรือสมรรถนะของตน (Self-efficacy) ที่เป็นความสามารถเฉพาะเรื่องที่ต้องใช้ความพยายามอย่างมาก และพร้อมที่จะเผชิญกับเหตุการณ์ที่อาจไม่ประสบผลสำเร็จ หรือประสบผลสำเร็จก็ได้ ซึ่งเป็นเงื่อนไขการใช้เหตุผลต่อการมีสุขภาพกายและจิตใจที่ดี ในการเอาชนะสิ่งที่ปฏิบัติ (Kassin, Fein & Markus. 2011 : 585) ซึ่งสถานการณ์การตระหนักรู้ในตนเองของผู้เรียน เชื่อมโยงกับการเหนี่ยวนำจากสิ่งเร้าภายนอก เพื่อสะท้อนภาพลักษณ์ของ

ตนและสะท้อนผลจากผู้อื่น ที่เป็นเงื่อนไขการมุ่งมั่นทำงานให้สำเร็จ อีกทั้งในบริบทการร่วมกิจกรรมของผู้เรียน ประสานกับผู้ปกครองในชุมชน ยังสอดคล้องกับแนวคิดทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคมผ่านการสังเกต ที่ส่งผลไปยัง การใช้ความสามารถในการกำกับตนเองของผู้เรียน (Self-Regulatory Capabilities) ซึ่งเป็นสิ่งสำคัญที่ส่งผล ให้ผู้เรียนแสดงออก ด้านการนำตนเอง ให้เป็นผู้มีความริเริ่ม (Self-Initiating) มีการกำกับสะท้อนผลตนเอง ซึ่ง องค์ประกอบสำคัญของแนวคิดแบนดูรา (Bandura) ได้แก่ การเป็นบุคคลที่มีความสมบูรณ์และมีศักยภาพของ ผู้นำในตนเอง ที่กระตุ้นให้ผู้เรียนได้ปฏิบัติ ตามแบบแผนที่มีคุณค่าได้มาตรฐาน และยังเป็นเงื่อนไขของ กระบวนการให้รางวัลตอบแทนตนเอง (Self-Rewarding Process) เป็นสิ่งเร้าให้เกิดการเรียนรู้ที่มีความ สมบูรณ์มีศักยภาพและมีความสามารถในตนเอง (Self-Efficacy) เพิ่มขึ้น (Bandura, 1997; cited in Ivey, D' Andrea, & Ivey. 2012 : 270-271) อีกทั้ง เมตาคอกนิชัน ที่นำมาใช้ ยังสนับสนุนกระบวนการเรียนรู้และ ช่วยส่งผลให้มีความสำคัญกับการใช้ความรู้ และการควบคุมตนเองของผู้เรียน ซึ่งกระบวนการกำกับควบคุมตน จะประกอบกิจกรรมสำคัญ 3 ส่วน ได้แก่ (1) การคิดดำเนินการล่วงหน้าของผู้เรียน (2) การควบคุมพฤติกรรม การปฏิบัติ (3) การสะท้อนผลการปฏิบัติของตนเอง (Self-Reflection) โดยกิจกรรมการคิดคาดการณ์ล่วงหน้า จะประกอบด้วยกำหนดยุทธศาสตร์เพื่อกำหนดเป้าหมาย การกำหนดแผนยุทธศาสตร์เพื่อปฏิบัติให้บรรลุผล และควบคุมพฤติกรรม การปฏิบัติให้สำเร็จตามเป้าหมายที่ต้องการ (Gipps & Mac Gilchrist. 1999; cited in EAUDE. 2011 : 72) จากเงื่อนไขและปัจจัยดังกล่าว จึงส่งผลให้รูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้มีคุณภาพที่ส่งผลต่อการ พัฒนาจิตสาธารณะผู้เรียนให้ประสบผลได้ ตามที่ปรากฏในผลการวิจัยครั้งนี้

3. ผลการเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยจิตสาธารณะของนักเรียน พบว่า นักเรียนที่ได้รับการจัดกิจกรรม การเรียนรู้ตามรูปแบบ มีคะแนนจิตสาธารณะโดยรวมและรายด้าน ในการช่วยเหลือผู้อื่น และการเข้าร่วม กิจกรรมที่เอื้อประโยชน์ต่อโรงเรียน ชุมชน และสังคม เพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 การที่ ปรากฏผลเช่นนี้ อาจเนื่องมาจากกิจกรรมการเรียนรู้ตามรูปแบบได้สนับสนุนและมุ่งมั่นให้ผู้เรียนได้ลงมือ ปฏิบัติกิจกรรมกลุ่มกับเพื่อนตามเงื่อนไขที่กำหนด ซึ่งกลุ่มเพื่อนจะมีอิทธิพลต่อนักเรียนในวัยนี้ค่อนข้างมาก อีกทั้งการพัฒนาในรูปแบบในครั้งนี้ ได้ออกแบบกิจกรรมให้ผู้เรียนผู้วางแผนปฏิบัติด้วยตนเอง ควบคุมพฤติกรรม ของตนรวมทั้งประเมินผลและสะท้อนผลการปฏิบัติ ซึ่งนับว่าเป็นการสนับสนุนและกระตุ้นให้ผู้เรียนควบคุม จัดระเบียบความคิดของตน ให้เกิดการเรียนรู้ที่ดี เห็นว่าสอดคล้องกับแนวคิดด้านเมตาคอกนิชัน ที่ได้ประยุกต์ใช้ ในการเรียนรู้ และช่วยสนับสนุนให้ใช้แนวทาง การแก้ปัญหาให้ประสบผลสำเร็จ ซึ่งมีงานวิจัยสนับสนุน ความสำคัญของเมตาคอกนิชันที่มีความสัมพันธ์กับการตั้งใจในการเรียน การกำกับตนเองของผู้เรียนด้าน การรู้คิดและการควบคุมการเรียนให้บรรลุผล รวมทั้งยังมีความจำเป็นต่อการเข้าใจในวิธีการ ที่ผู้เรียนจะสร้างผลงาน ให้ประสบผลสำเร็จ นักวิจัยได้วิเคราะห์ความสำคัญของเมตาคอกนิชันไว้ว่า ประกอบ ด้วยด้านองค์ความรู้ของ การรู้คิด (Knowledge of Cognition) และการกำกับใช้ความสามารถด้านการรู้คิด (Regulation of Cognition) ซึ่งความรู้ด้านการรู้คิด จะบ่งบอกถึงการที่บุคคลรู้จักการรู้คิดของตนเอง ปัจจัยด้านการรู้คิดจะเชื่อมโยงกับ การตระหนักรู้ทางด้านความรู้ที่ใช้อธิบายข้อมูลทั่วไป องค์ความรู้ด้านกระบวนการวิธี และความรู้ด้านการใช้เงื่อนไขที่ เป็นการรู้เข้าใจเกี่ยวกับตนเอง รู้ว่าปัจจัยใดมีอิทธิพลต่อการปฏิบัติหรือต่อพฤติกรรมของตน หากผู้เรียนมี ความรู้ในด้านกระบวนการวิธีสูงก็สามารถปฏิบัติ ได้อย่างมีทักษะ มีการจัดลำดับกลวิธีปฏิบัติที่มีประสิทธิภาพ และ ไตร่ตรองจัดกลุ่มข้อมูลที่เหมาะสม ส่วนความรู้ด้านเงื่อนไขเป็นการใช้ความรู้หรืออธิบายสถานการณ์ที่ใช้ความรู้ นั้น เพื่อปฏิบัติที่มีประสิทธิภาพ (Schraw. 2002 : 3-4)

รวมทั้งกิจกรรมการเรียนรู้ในการวิจัยครั้งนี้ ยังเชื่อมโยงกับเงื่อนไขการตระหนักรู้ในตัวเอง (Self-Awareness) ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญในการเรียนรู้และเสริมสร้างพัฒนาการของตนให้ประสบผล และเป็น เงื่อนไขของการบริหารจัดการตนเอง เนื่องจากการตระหนักรู้ในตนเองเป็นภารกิจสำคัญ ที่ใช้ความพยายาม

กระตุ้นเร้าการจัดการเรียนรู้ เพื่อปรับเปลี่ยนให้มีคุณภาพ การตระหนักรู้ในตนเองจึงเป็นสิ่งที่จำเป็นในการเรียนรู้และการพัฒนาตน (Baldwin, Bommer & Rubin. 2013 : 28-29) อีกทั้งยังสอดคล้องกับหลักการแนวคิดของ Marsh (1990; cited in McInerney & McInerney. 1998 : 379) ที่ได้อธิบายองค์ประกอบความคิดรวบยอดเกี่ยวกับตนเองไว้ว่า จะประกอบด้วยความสามารถทางกาย ความสัมพันธ์กับผู้อื่น ความสัมพันธ์กับผู้ปกครอง ความสามารถด้านการอ่านและด้านอื่นที่ปฏิบัติในโรงเรียน ซึ่งความคิดรวบยอดของบุคคลจะพัฒนาจากการมีปฏิสัมพันธ์ทางสังคม หรือเป็นผู้มีความคิดรวบยอดในตนเองขั้นสูง ได้แก่ ความคิดรวบยอดในความสามารถด้านต่างๆ เฉพาะด้าน มีทักษะการรับรู้ตนเองในการสร้างความมุ่งมั่นพยายาม ความสามารถผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ซึ่งถ้าบุคคลมีความเชื่อในความสามารถของตนแล้ว ความเชื่อดังกล่าวก็จะกลายเป็นความคิดรวบยอดในตนเอง โดยความรู้สึกด้านบวกของตนจะเกิดขึ้น และคงอยู่เมื่อบุคคลได้รับความสำเร็จในการเรียนรู้ จากเงื่อนไขและปัจจัยดังกล่าว จึงส่งผลให้นักเรียนที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามรูปแบบ มีจิตสาธารณะโดยรวมและรายด้านเพิ่มขึ้น

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะสำหรับการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 รูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างจิตสาธารณะสำหรับนักเรียนมีประสิทธิผลสามารถนำมาพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียนสูงขึ้นได้ ในการจัดกิจกรรมของผู้สอนควรทำความเข้าใจเกี่ยวกับรูปแบบให้ชัดเจนในองค์ประกอบของรูปแบบ กระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

1.2 ควรจัดบรรยากาศการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้นักเรียนรู้สึกผ่อนคลายเป็นกันเองไม่เคร่งเครียด พยายามจัดสิ่งที่น่าสนใจขึ้นชอบเพื่อเป็นแรงจูงใจสนับสนุน

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษารูปแบบการพัฒนาจิตสาธารณะ หรือความรับผิดชอบของผู้เรียน ภายใต้เงื่อนไขและแนวคิดทฤษฎีอื่นสนับสนุน เช่น การใช้กระบวนการกลุ่ม การให้คำปรึกษา การใช้ตัวแบบ แนวคิดทฤษฎีการกำกับตนเองในการเรียน การสร้างความกระจำในค่านิยม หรือทฤษฎีการปรับเปลี่ยนการเรียนรู้ของ Meziro

2.2 ควรมีการศึกษาตัวแปรอื่น ที่อาจส่งผลต่อจิตสาธารณะของนักเรียน เช่น สภาพครอบครัว การเลี้ยงดู สภาพแวดล้อมทางบ้านและโรงเรียน หรือบทบาทของกลุ่มเพื่อน รวมทั้งการบูรณาการในกิจกรรมการเรียนวิชาอื่นตามปกติ ที่มีผลต่อการพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียน

เอกสารอ้างอิง

- ทิตินา แชมมณี และคณะ. **นวัตกรรมเพื่อการเรียนรู้ สำหรับครูยุคปฏิรูปการศึกษา**. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2544.
- สมโภชน์ เอี่ยมสุภาษิต. **ทฤษฎีและเทคนิคการปรับพฤติกรรม**. พิมพ์ครั้งที่ 6. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2550.
- สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา. **แนวทางการจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551**. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด, 2553.
- Ayllon and Azrin Ayllon, T., and Azrin, N.H. "The Measurement and Reinforcement of Behavior of Psychotics," **Journal of Experimental Analysis of Behavior**. 8 : 357-383., 1965.
- Baldwin, Timothy T., William H. Bommer ; and Robert S. Rubin. **Managing Organizational Behavior : What Great Managers Know and Do**. 2nd ed. New York : McGraw-Hill Companies, Inc., 2013.
- Bandura, Albert. **Social Learning Theory**. Englewood Cliffs, New Jersey : Prentice-Hall, 1986.
- Beyer, B.K. **Improving student thinking : a comprehensive approach**. Boston : Allyn and Bacon, 1997.
- Bloom, Martin, Loel Fischer and John G. Oeme. **Evaluation Practice : Guidelines for the Accountable Professional**. 6th ed. Boston, MA. : Pearson Higher Education, 2009.
- Combs, A. W., & Snygg, D. **Individual Behavior**. New York : Harper & Row, 1959.
- Dembo, M. H., & Seli, H. **Motivation and learning strategies for college success: A focus on self-regulated learning**. New York, NY: Routledge, 2013.
- Eaude, Tony. **Thinking Through Pedagogy for Primary and Early Years**. Great Britain, Glasgrov : Bell & Bain Ltd., 2011.
- Flavell, J.H. **Cognitive Development**. New Jersey : Prentice-Hall, 1979.
- Hartman, H. **Scaffolding & Cooperative Learning. Human Learning and Instruction**. New York : City College of City University of New York, 2002.
- Ivey, Allen E., Michael J. D' Andrea ; & Mary Bradford Ivey. **Theories of Counseling and Psychotherapy : A Multicultural Perspective**. 7thed. Thousand Oaks, CA : SAGE Publication, Inc., 2012.
- Jakubowski, Terrance George. **Social Cognitive Factors Associated with the Academic Self-Regulation of Undergraduate College Students in a Learning and Study Strategies Course**. A Dissertation of the Degree Doctor of Philosophy (Education), University of Southern California, 2002.
- Jonassen, David H. **Learning to Solve Problems : A Handbook for Designing Problem-Solving Learning Environments**. New York : Rutledge, 2011.
- Joyce B ; et al. **A model of Teaching**. Englewood Cliffs, NJ: Prentice-Hall, 2010.

- Kalish, H. **Learning : Principles and Applications**. New York : McGraw – Hill, 1981.
- Kassin, S. M., Fein, S., & Markus, H. R. **Social Psychology**. Belmont, CA: Wadsworth – Cengage Learning, 2011
- Kazdin, A.E. **History of Behavior Modification : Experimental Foundations of Contemporary research**. Baltimore:University Park Press, 1978.
- McInerney, Dennis M. & McInerney, Valentina. **Educational Psychology : Constructing Learning**. 2nd ed. Sydney, Srestralia : Prentice Hall of Australia Pty Ltd., 1998.
- O’Neil, H.F.; & Abedi, J. Reliability and Validity of a State Metacognitive Inventory: Potential for Alternative Assessment”. **The Journal of Educational Research.**, 1996.
- Rogers, D. **Child Psychology**. 2nd ed. Monterey, Calif : Brooks Cole Publishing, 1951.
- Schraw, Gregory. “Promoting General Metacognitive Awareness.” In **Metacognition in Learning and Instruction : Theory, Research and Practice**. Edited by Hartman, Hope J., pp.3-16., 2002.
- Woolfolk, Anita. **Educational Psychology**. 11th ed. Upper Saddle River NJ : Pearson Education, Inc., 2010.